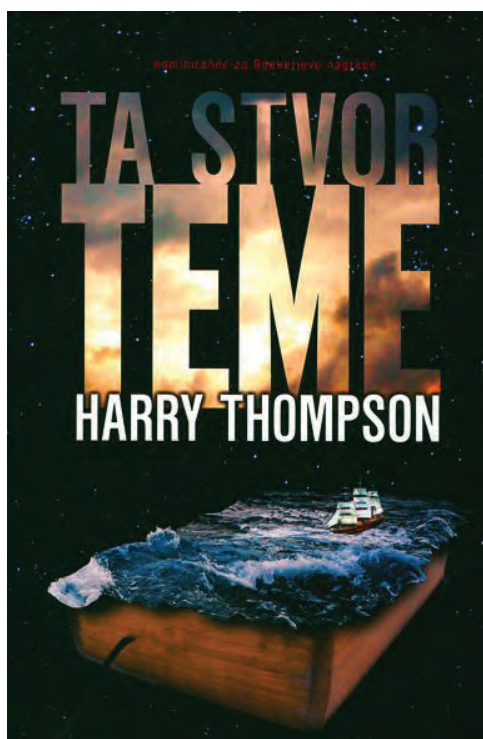


HARRY THOMPSON: TA STVOR TEME

Joc Triglav



Naslovnica knjige

Harry Thompson: Ta stvar teme

Založba Sanje

Prevedla: Jedrt Maležič

Datum izida: 8. 12. 2011

Trda vezava, 768 strani

ISBN/EAN: 978-961-274-028-3

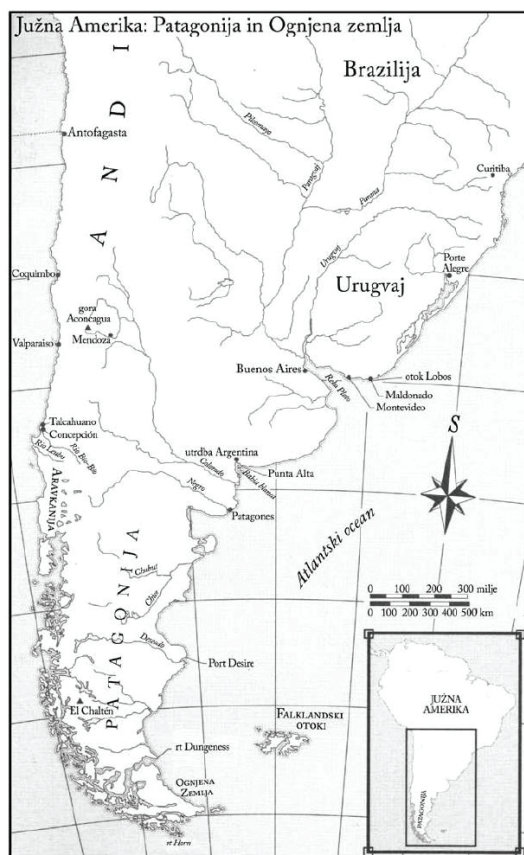
Cena z DDV: 39,95 EUR

Naslov originala: This Thing of Darkness, 2005

Včasih me kakšna knjiga v knjižnici ali knjigarni preprosto sama »najde«. To se je nazadnje zgodilo pred letošnjim dopustom, ko me je v knjižnici našlo delo britanskega avtorja Harryja Thompsona z naslovom Ta stvar teme. Takoj ko sem zajetno knjigo vzel v roke in v prvih vrsticah na notranji strani platnic prebral, da se dogaja na ladji Beagle, najboljši geodetski ladji, kar jih je kdaj poslala na morje britanska Kraljeva mornarica, ni bilo nobenega dvoma več, da gre z menoj na dopust. Dopust je žal mimo, knjiga prebrana in že čaka v knjižnici, da bo po njeni bogati vsebini segel naslednji bralec. Ko boste prebrali spodnji opis, boste mogoče ta bralec prav vi.

Ladjo Beagle sicer bolj poznamo po tem, da je z njo potoval mladenič z imenom Charles Darwin, navdušenec nad vsemi vejami naravoslovne filozofije, ki se je pozneje ravno na podlagi

svojih spoznanj, pridobljenih med potovanjem z ladjo Beagle, v zgodovino naravoslovja vpisal z največjimi črkami. Na tej ladji je bil sopotnik mlademu kapitanu Robertu Fitzroyu, ki je glavni lik. Na krovu ladje Beagle, ki je odplula na svojo nepozabno pot leta 1831, se je na dolgem potovanju in med številnimi preizkušnjami med njima spletlo globoko prijateljstvo. Torijski aristokrat Fitzroy je bil svojegljav človek silnega etičnega in strokovnega entuziazma, z izjemnim znanjem pomorstva in navigacije, jekleno nepopustljivo moralno držo ter neverjetno delovno disciplino in pedantnostjo pri izvajanju meritev in izdelavi pomorskih kart obal Južne Amerike. Bil je goreč kristjan in je globoko verjel v svetost človeka v svetu, ki ga je ustvaril Bog. Po drugi strani je Darwin, ki naj bi takrat kmalu nastopil duhovniški poklic, na tem potovanju med svojim raziskovanjem pridobil toliko novih dokazov in spoznanj s področja naravne zgodovine, da je začel vse bolj dvomiti o resničnosti navedb v Bibliji glede nastanka sveta, živih bitij in človeka. Zaradi tega nazorskega razhajanja med njima se je dokončno skrhalo tudi njuno prijateljstvo, saj so Darwinova spoznanja in njegova objavljena dela nasprotovala vsemu, v kar je Fitzroy trdno verjel in za kar se je zavzemal. Knjiga namreč govori o obdobju med letoma 1828 in 1865, v katerem so tudi učeni ljudje na svet – in na vse življenje živih bitij na njem – še gledali zgolj prek verskih resnic in ga razlagali tako, da so ga prilagajali navedbam iz Biblije.



Slika 2: Karta Južne Amerike za začetnih strani knjige *Ta stvor teme* – z okvirčkom je označeno območje Patagonije, ki je prikazano na sliki 3.

izjemno skrbjo za jezikovno pristnost izražanja, ki bralca prestavi v času za skoraj dve stoletji. Boj z morskimi viharji in razburljive raziskovalne pustolovščine po slikovitih pokrajinah Južne Amerike, pri čemer se resničnost in fikcija neločljivo in nerazpoznavno prepletata, se izmenjujejo s strastnimi debatami med Fitzroyem in Darwinom, v katerih spoznamo filozofske in naravoslovne ideje tistega časa ter njune poglede na živi svet, moralnost, avtohtonost, omiko, biologijo, geologijo, usodo, Boga in številne druge teme. Zgodba nam s podrobnimi in pogosto pretresljivimi prikazi spotoma priklječe v spomin tudi uničujoč odnos evropskih kolonialnih sil do avtohtonih ljudstev Južne Amerike in otočij Pacifika.

Pomorske karte obal Južne Amerike, ki jih je kapitan Fitzroy na podlagi meritev ekip z njegove ladje izdeloval še dolga leta po končanem potovanju z ladjo Beagle, so bile nepogrešljive vse do pojava satelitskih posnetkov in kart, izdelanih na njihovi podlagi. Dodatni napotki kapitana Fitzroya za navigacijo in plovbo ob obalah Južne Amerike pa so koristni še danes. Sredi 19. stoletja je bil Fitzroy tudi začetnik in vodja britanske meteorološke službe, ki je z objavo dnevnih vremenskih napovedi v britanskem dnevnem časopisju, izdelanih na podlagi merjenj meteoroloških podatkov v mreži opazovalnih točk, rešila veliko življenj britanskih pomorščakov. Kapitan Fitzroy kljub vsem svojim dosežkom v pomorstvu, navigaciji, zemljemerstvu, kartografiji, meteorologiji in še čem ni prejel zasluženega priznanja za svoje izjemno delo in skozi zgodbo se kaže vsa tragičnost tega dejstva.

Mojstrsko napisana zgodba teče v silovitem tempu, zato se branje kljub zajetnemu obsegu kar prehitro konča. Ta stvor teme, briljantni zgodovinski roman, ep o gentlemanstvu starega kova, so ob 180-letnici izplutja geodetske ladje Beagle v odličnem prevodu prevajalke Jedrt Maležič izdali pri Založbi Sanje. Gre za literarni prvenec znanega britanskega televizijskega producenta in publicista Harryja Thompsona (1960–2005). Prvenec bo žal tudi ostal edino leposlovno delo tega izjemnega avtorja, kajti kmalu po izidu knjige je umrl za rakom na pljučih. Knjiga je po objavi doživela odmeven uspeh in odlične kritike, v prihodnje pa si njeno zgodbo prav lahko predstavljamo tudi v epski filmski preobleki ali v obliki odlične angleške TV-nadaljevanke. Ampak tega mogoče ne bomo dočakali prav hitro, zato je najbolje, da se z zgodbo najprej seznanite tako, da knjigo sami vzamete v roke!

Prispelo v objavo: 20. avgust 2012

Joc Triglav

*Območna geodetska uprava Murska Sobota
Slomškova ulica 19, SI-9000 Murska Sobota
e-pošta: joc.triglav@gov.si*